

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

Č. j. MV-73249-1/PO-2009

Praha . dubna 2010

Počet listů: 15

S c h v á l i l :

.....
Generální ředitel HZS ČR
genmjr. Ing. Miroslav Štěpán

Koncepce provádění trhacích prací příslušníky HZS ČR



Obsah

1. Úvod	2
2. Analýza současného stavu	3
2.1 Provádění trhacích prací u HZS ČR za současného stavu	3
2.2 Realizované kroky	5
2.3 Dotčené právní předpisy a vnitřní předpisy HZS ČR	6
3. Koncepce provádění trhacích prací a odborná příprava u HZS ČR	7
3.1 Seznam obsahu trhacích prací a souvisejících činností	7
3.2 Opěrné body pro provádění trhacích prací	7
4. Základní organizace opěrného bodu Morava	8
4.1 Vedoucí trhacích prací (VTP)	8
4.2 Střelmistr a technický vedoucí odstřelů (TVO)	8
4.3 Pomocník střelmistra	9
4.4 Právnícké a podnikající fyzické osoby	9
5. Okruh specifikace sil a prostředků opěrného bodu Morava	10
5.1 Nasazení družstva pro provádění trhacích prací	10
5.2 Specifikace technických prostředků	12
5.3 Specifikace výbušnin a pomůcek	13
6. Odborná příprava a nasazení družstva pro trhací práce	14
6.1 Komise	14
6.2 Specializace střelmistr v rámci HZS ČR	14
6.3 Specializace technický vedoucí odstřelů v rámci HZS ČR	14
6.4 Pravidelná odborná příprava	14
7. Závěr	15

1. Úvod

Provádění trhacích prací je standardem v řadě oblastí, zejména ve stavebnictví a dobývání nerostů. Výbušniny jsou efektivním prostředkem pro svou schopnost vykonat velký objem práce během krátkého časového úseku. Tato jejich výhoda je však současně zdrojem rizik, a proto pro nakládání s výbušninami platí přísné bezpečnostní standardy a jejich plnění podléhá kontrole.

Ve vztahu k výše uvedenému je odůvodněný předpoklad, že provádění trhacích prací v rámci záchranných a likvidačních prací jednotkami požární ochrany (dále jen „jednotky PO“), resp. určenými příslušníky Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „HZS ČR“), povede ke zjednodušení a zefektivnění některých charakteristických činností, např. rozrušování ledových celin na vodních tocích, záchrana zavalených osob apod. Současně lze vedle převzetí a revize stávajících technologických postupů pro speciální činnosti vyvinout postupy vlastní. Tyto specifické činnosti mají charakter záchranných prací a bezprostřední, okamžitě nutné a neplánované činnosti.

V souvislosti se vstupem České republiky (dále jen „ČR“) do Evropské unie (dále jen „EU“) vznikla potřeba novelizovat právní předpisy upravující nakládání s výbušninami, zejména pak zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 61/1988 Sb.“). Na novelizaci zmíněných předpisů se aktivně podílel i HZS ČR s cílem, mimo jiné, nově stanovit podmínky pro nakládání s výbušninami při provádění záchranných a likvidačních prací. Nakládání s výbušninami příslušníky HZS ČR ve výkonu služby je třeba dále upravit interními předpisy HZS ČR.

V některých evropských státech, např. Švédsko nebo Itálie, je používání výbušnin hasiči běžnější. V České republice příslušníci HZS ČR využívají výbušniny sporadicky při záchranných a likvidačních pracích (např. odstřelování ledových bariér na řekách, vytvoření rýhy s cílem bránit šíření požáru, odstřelení staticky nebezpečných konstrukcí). Hlavní příčinou byl zejména neuspokojivý stav současné právní úpravy týkající se nakládání s výbušninami, která až na výjimky neumožňovala příslušníkům HZS ČR odebrat výbušninu. Přijatá novela zákona č. 61/1988 Sb. odstranila rozpor mezi oprávněním příslušníků HZS ČR uvedeném v zákoně č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 238/2000 Sb.“) používat výbušniny a problematičností jejich převzetí a použití vyplývající z příslušných ustanovení původního znění zákona č. 61/1988 Sb. V tomto smyslu novela sjednala nápravu a částečně vyňala HZS ČR z působnosti zákona č. 61/1988 Sb. Tento materiál reflektuje změnu právního stavu a navrhuje rámcovou koncepci provádění trhacích prací v rámci HZS ČR.

2. Analýza současného stavu

2.1 Provádění trhacích prací u HZS ČR za současného stavu

HZS ČR má koordinační roli v rámci IZS. Tato koordinace spočívá mimo jiné v hledání zdrojů pro konkrétní záchranné a likvidační práce včetně stanovení subjektů, které specifické činnosti zajistí. V roce 2005 se MV-GŘ HZS ČR soustředilo na nalezení takového subjektu v rámci IZS, který by byl schopen provést v souvislosti se zásahem IZS trhací práce s důrazem na širokou škálu činností, které je třeba provést pro úspěšné provedení zásahu při různých mimořádných událostech. Potřeba zapojení takového subjektu se ukázala zejména na základě zkušeností z povodní v roce 1997 a 2002, ze zásahů při lesních požárech a v souvislosti s novými technickými poznatky v oblasti hasebních postupů. Podmínky, které měl hledaný subjekt splňovat byly následující:

- právní předpisy upravující jeho činnost ho neměly při provádění trhacích prací omezovat,
- měl být schopen provádět trhací práce i ve zvlášť škodlivých a nebezpečných podmínkách,
- měl být dostatečně operativní s působností na celém území ČR,
- s ohledem na nebezpečí z prodlení měl být schopen započít s prováděním trhacích prací do 4 hodin od vyžádání.

Ukázalo se, že takový subjekt v ČR neexistuje. V první fázi se pozornost MV-GŘ HZS ČR soustředila na Armádu ČR, Policii ČR a soukromý sektor. Analýza stavu vedla k následujícím závěrům:

- oprávnění Policie ČR, které je zakotveno v § 38 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a umožňující příslušníkům Policie ČR použití výbušnin a výbušných předmětů v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti osob a ochrany majetku, je zcela jiného technického charakteru. Příslušníci PČR se specializují na zneškodňování munice a výbušných předmětů a na některé speciální činnosti v souvislosti se zvláštními typy policejních zákroků;
- oprávnění užití výbušnin vojáky Armády ČR je pro potřeby záchranných a likvidačních prací spojeno s legislativními zábrany pro provádění trhacích prací mimo vojenské újezdy a zařízení Armády ČR. Současně Armáda ČR není schopna garantovat dostatečnou operativnost a rozsah oprávnění požadovaných předpisy pro použití výbušnin v civilním sektoru;
- oprávnění k použití výbušnin u příslušníků civilních zpravodajských služeb a dalších ozbrojených bezpečnostních sborů není zákonem výslovně upraveno vůbec. Soukromé subjekty nejsou dostatečně operativní a nejsou schopny zasahovat ve zvlášť nebezpečných a zdraví škodlivých podmínkách.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti vznikly v rámci HZS Jihomoravského a HZS Olomouckého kraje skupiny střelmistrů, které tvoří společně 1 opěrný bod pro trhací práce. V návaznosti na začlenění Záchranného útvaru HZS ČR Hlučín (dále jen „ZÚ Hlučín“) do struktury HZS ČR se příslušníci po získání střelmistrovského oprávnění pro civilní sektor postupně začlení do komplexního opěrného bodu Brno-Olomouc-Hlučín (dále jen „opěrný bod Morava“). Jejich nasazení se předpokládá zejména při povodních, při vzniku rozsáhlých polomů, při vytváření rýh v souvislosti s hašením lesních požárů, při vytváření prostupů ve zřícených konstrukcích, při rozrušování zmrzlých zemin v souvislosti se zemními pracemi pro likvidaci uhnulých zvířat apod.

Vzhledem k provázanosti skupin střelmistrů s lezeckými skupinami HZS ČR a vzhledem k tomu, že dokážou standardně používat požární techniku a technické prostředky používané v jednotkách PO, představují vysoce operativní a víceúčelové síly.

Skupiny HZS Olomouckého a HZS Jihomoravského kraje jsou zřízeny na základě interních pokynů HZS krajů a jsou svolávány na základě potřeb příslušných krajských operačních a informačních středisek (dále jen „KOPIS“) HZS krajů nebo pro provádění odborné přípravy. Skupinu svolává operační důstojník dle zpracované evidence. Následně je zajištěn odběr výbušnin od oprávněných právnických či fyzických osob. Pokyny dotčených HZS krajů také stanoví vedoucího trhacích prací.

Skupiny pro trhací práce jsou vybaveny základním materiálním vybavením. Další technické prostředky získávají na základě smluvních vztahů. Do skupiny může být zařazen příslušník s odbornou způsobilostí střelmistra nebo technického vedoucího odstřelů získaného v souladu se zákonem č. 61/1988 Sb. a pomocník střelmistra, kterým je zpravidla příslušník HZS kraje bez příslušného oprávnění k uvádění trhavin k výbuchu.

Skupiny pro trhací práce zasahují v průměru dvakrát ročně převážně v souvislosti s rozrušením ledových zácp a celin nebo při mimořádných událostech v krasových dílech. Činnost skupin pro provádění trhacích prací byla výrazně omezena zejména dosavadní právní úpravou týkající se nakládání s výbušninami. Dalším limitujícím faktorem je nepřítomnost celostátního systému odběru výbušnin od právnických osob a systému odborné přípravy. Pro spolupráci v oblasti odborné přípravy byla vybrána Horská záchranná služba Slovenské republiky pro bohaté zkušenosti s použitím výbušnin při záchranných a likvidačních pracích jako jediná organizace v nejbližším okolí České republiky.

2.2 Realizované kroky

V uplynulém období byly ve věci provádění trhacích prací v rámci HZS ČR učiněny následující kroky:

- byly zpracovány požadavky MV-GŘ HZS ČR v novele zákona č. 61/1988 Sb.,
- bylo vydáno povolení k opakovanému nabývání výbušnin ze skladů Bohdalice a Hněvkovice, povolení vydal Obvodní báňský úřad (dále jen „OBÚ“) Brno pro HZS Jmk od AUSTIN Powder Service CZ s.r.o.,
- proběhlo rámcové začlenění příslušníků ZÚ Hlučín do budoucího opěrného bodu Morava,
- byly zpracovány krajské a národní databáze právnických osob s předmětnou činností skladování výbušnin a proběhla jednání se zástupci těchto právnických osob,
- probíhá pravidelná odborná příprava příslušníků zařazených do skupin pro provádění trhacích prací,
- byly realizovány dohody o plánované pomoci mezi HZS Jihomoravského kraje, resp. HZS Olomouckého kraje, a právnickými osobami, upravujícími odběr výbušnin a prostředků pro provádění trhacích prací,
- proběhla jednání mezi MV-GŘ HZS ČR a Armádou ČR, PČR a Horskou službou ve věci možné spolupráce, zejména v oblasti společné odborné přípravy,
- byl vydán metodický list Bojového řádu jednotek PO S13, upravující provádění trhacích prací při záchranných a likvidačních pracích,
- vedoucím trhacích prací pro HZS ČR byl jmenován mjr. Ing. Martin Červenka, DiS., příslušník HZS Jihomoravského kraje,
- opěrný bod Morava byl plně vybaven prostředky pro provádění trhacích prací včetně vozidla pro přepravu výbušnin.

2.3 Dotčené právní předpisy a vnitřní předpisy HZS ČR

Podle § 4 odst. 2 zákona č. 238/2000 Sb. je příslušník s odpovídající odbornou způsobilostí oprávněn v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti osob a ochrany majetku používat výbušniny a výbušné předměty.

Podle § 1 odst. 3 písm. a) zákona č. 61/1988 Sb. se tento zákon nevztahuje na výbušniny, výbušné předměty a pomůcky, které drží pro své potřeby ozbrojené síly ČR, ozbrojené bezpečnostní sbory, zpravodajské služby ČR, Generální ředitelství cel, Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva nebo Hasičský záchranný sbor ČR pro výkon služby.

Organizace nesmí předat ani nabýt výbušninu bez povolení. O vydání povolení rozhoduje příslušný orgán státní báňské správy na základě písemné žádosti organizace, která je příjemcem výbušnin (dále jen "žadatel").

Podle § 25 zákona č. 61/1988 Sb. výbušniny nelze na území České republiky a z jiných členských států Evropské unie do České republiky předávat bez povolení. Toto ustanovení se nevztahuje na výbušniny předávané mezi subjekty vyjmenovanými v § 1 odst. 3 písm. a) zákona č. 61/1988 Sb. O vydání povolení rozhoduje příslušný orgán státní báňské správy na základě písemné žádosti organizace, která je příjemcem výbušnin. Žádost o povolení k nabývání výbušnin mezi organizacemi se podává OBÚ příslušnému podle sídla organizace nebo umístění organizační složky, která je příjemcem výbušnin. Žadatel může požádat o jednorázové povolení k nabytí výbušnin nebo o povolení k opakovanému nabývání výbušnin, nejdéle však na dobu 3 let. O vydání povolení rozhodne OBÚ příslušný podle sídla organizace, která je příjemcem výbušnin. Opakované předávání maximálně na dobu 3 let je možno povolit pouze v případě, že jde o předávání mezi těmiž organizacemi. Účastníkem řízení je pouze žadatel.

HZS kraje odpovídá za akceschopnost a připravenost jednotek HZS kraje a organizuje odbornou přípravu ostatních jednotek PO v souladu s § 26 odst. 2 písm. d) a l) a § 72 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a § 32 až § 40 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb. K zajištění úkolů souvisejících s činností družstva pro trhací práce a odbornou způsobilostí hasičů je záležitostí HZS krajů opěrných bodů, aby vytvářely podmínky pro praktický výcvik v zacházení s výbušninami.

Oprávnění a zařazení příslušníků HZS ČR předurčených k provádění trhacích prací odpovídá podmínkám definovaným v § 120 odst. 3 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 4 zákona č. 238/2000 Sb. a pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 15/2006, kterým se stanoví zařazení služebních činností do I. a II. skupiny a výše zvláštního příplatku pro služební místa v HZS ČR, ve znění pozdějších pokynů.

K rozpracování oprávnění stanovených zákonem č. 238/2000 Sb. a zákonem č. 61/1988 Sb. je nutno vydat interní předpisy a metodiky. V současné době je vydán metodický list S13 Bojového řádu jednotek PO k provádění trhacích prací při záchranných a likvidačních pracích a interní pokyny HZS krajů Olomouckého a Jihomoravského ke zřízení skupin pro trhací práce.

3. Koncepce provádění trhacích prací a odborná příprava u HZS ČR

3.1 Seznam obsahu trhacích prací a souvisejících činností

Skupiny pro provádění trhacích prací jsou zejména předurčeny pro činnosti:

- přípravné a související práce (např. doprava výbušnin a pomůcek, vytváření vývrtů, těsnění náloží, likvidace selhávek aj.),
- uvolňování koryt vodních toků za účelem odstranění nebezpečných stavů,
- trhání jednoduchých konstrukčních prvků,
- kácení stromů,
- vytváření průchodů a průtlaků ve valech a náspech,
- vytváření výlomů a rýh proti ohni a odvodňovacích rýh,
- použití mikroprůměrových a maloprůměrových náložek při záchraně zavalených nebo zasypaných osob nebo osob uvězněných v krasových či podobných dílech,
- destrukce zděných, betonových, železobetonových a ocelových konstrukcí a prvků,
- trhání ledu na vodní ploše (pouze při selhání běžných postupů),
- trhací práce za ztížených podmínek:
 - vytvoření prostupu v sesuté konstrukci v podmínkách závalu nebo v podmínkách požáru,
 - vmetení hasiva do prostoru požáru,
 - odstřel v uzavřeném prostoru,
 - zhášení plamene výbuchem.

Další trhací práce provádí PČR, HBZS a fyzické osoby s příslušným oprávněním v samostatné působnosti nebo ve spolupráci s HZS ČR.

3.2 Opěrné body pro provádění trhacích prací

Interním pokynem generálního ředitele HZS ČR bude v prvním kroku zřízen opěrný bod Morava s působností pro celé území ČR.

Pokud bude množství zásahů trhacích prací vyžadovat, vytvoří MV-GŘ HZS ČR na základě vyhodnocení po 5 letech, tj. v roce 2015, opěrný bod Čechy. Pro rovnoměrné rozmístění opěrných bodů a vhodné podmínky pro odbornou přípravu se pro opěrný bod Čechy jeví jako vhodné HZS Středočeského kraje, HZS Plzeňského kraje, nebo ZÚ Hlučín ve Zbirohu.

Opěrný bod Morava vznikne ze sil a prostředků ZÚ Hlučín, HZS Jihomoravského kraje a HZS Olomouckého kraje, kde v současné době již skupiny pro trhací práce působí.

4 Základní organizace opěrného bodu Morava

Základními organizačními články jsou:

- vedoucí trhacích prací HZS ČR a vedoucí trhacích prací na opěrných bodech,
- družstva pro provádění trhacích prací o velikosti minimálně družstva o zmenšeném početním stavu (1+3), složená z technického vedoucího odstřelů, resp. střelmistrů a pomocníků střelmistra, kterými jsou příslušníci určených HZS krajů a ZÚ Hlučín,
- sklad Drahanovice ZL Olomouc skladující provozní množství trhavin a výbušnin,
- právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby zajišťující skladování výbušnin a pomůcek, resp. spolupracující při odborné přípravě příslušníků.

4.1 Vedoucí trhacích prací (VTP)

Vedoucí trhacích prací HZS ČR plní úkoly shodně s vedoucím trhacích prací pro opěrný bod, navrhuje změny počtu střelmistrů a technických vedoucích odstřelů za HZS ČR a je odpovědný za činnost řediteli odboru IZS a výkonu služby MV-GR HZS ČR.

Vedoucí trhacích prací pro opěrný bod dbá zejména na uplatňování vhodných technologií trhacích prací a seznamuje příslušníky s novými výbušninami a pomůckami, vypracovává, příp. ověřuje, technologické postupy trhacích prací, organizuje periodická školení a přezkušování střelmistrů a technických vedoucích odstřelů a vede o tom záznam, kontroluje uložení výbušnin, jejich zabezpečení a manipulaci s nimi, výkon trhacích prací, znalost a dodržování předpisů o výbušninách, jakož i technologických postupů trhacích prací, navrhuje změny počtu střelmistrů a technických vedoucích odstřelů, jejich pomocníků, vede evidenci roznětic a ohmmetrů, popřípadě dalších přístrojů elektrického roznětu, a evidenci provedené odborné přípravy, provádí rozbor provedených trhacích prací, jedná v rámci kraje s orgány státní správy a právnickými a fyzickými osobami a navrhuje řediteli odboru IZS a služeb HZS kraje uzavírání smluv s právnickými nebo fyzickými osobami v souvislosti s prováděním trhacích prací nebo odbornou přípravou příslušníků. Koordinuje, příp. řídí, provádění trhacích prací v případě, že je současně nasazeno více skupin pro provádění trhacích prací a není přítomen vedoucí trhacích prací HZS ČR.

Vedoucí trhacích prací pro opěrný bod je podřízen vedoucímu trhacích prací HZS ČR.

4.2 Střelmistr a technický vedoucí odstřelů (TVO)

Oprávnění střelmistra pro stavební práce a destrukce nebo oprávnění technického vedoucího odstřelů pro stavební práce a destrukce dle § 36 zákona č. 61/1988 Sb. vydává místně příslušným OBÚ nebo Český báňský úřad (dále jen „ČBÚ“).

Střelmistr provádí zpravidla trhací práce malého rozsahu dle § 40 vyhl. ČBÚ č. 72/1988 Sb., o používání výbušnin, ve znění pozdějších předpisů.

Technický vedoucí odstřelů provádí trhací práce velkého rozsahu, kterými jsou destrukce objektů v souvislé zástavbě a trhací práce, při kterých nálože přesahují hmotnosti uvedené pro práce malého rozsahu.

4.3 Pomocník střelmistra

Pomocníci střelmistra jsou příslušníci HZS určení a poučení střelmistrem nebo technickým vedoucím odstřelů. Tito příslušníci budou poskytovat družstvům pro trhací práce technickou podporu. Pomocníci střelmistra jsou vybíráni především z příslušníků zařazených do stávajících lezeckých družstev a skupin na základě výběru vedoucího trhacích prací.

4.4 Sklad Drahanovice

Pro trhací práce prováděné v rámci odborné přípravy a při běžné zásahové činnosti družstev opěrného bodu Morava budou výbušniny a pomůcky v provozním množství deponovány ve skladu Základny logistiky Olomouc v Drahanovicích, který splňuje veškeré podmínky pro tento účel využití. Pro trhací práce značného rozsahu bude na základě dohod s právníckými a fyzickými osobami zřízen systém odběru výbušnin a pomůcek ze skladů výbušnin v rámci celé ČR. Rozložení míst pro odběr výbušniny musí umožnit odběr vhodného druhu výbušniny nezávisle na denní nebo roční době.

4.5 Právnícké a podnikající fyzické osoby

Právnícké osoby nebo podnikající fyzické osoby zajišťují skladování výbušnin a pomůcek, příp. se mohou podílet na provedení odstřelů, pokud jsou oprávněné skladovat trhaviny a prostředky roznětu nebo provádějí trhací práce jako předmět svého podnikání. V rámci uzavřených dohod o věcné pomoci skladují vhodné výbušniny a pomůcky a garantují jejich vydání v dohodnutém množství nezávisle na denní nebo roční době. Podílejí se také na odborné přípravě příslušníků.

Databáze těchto právnických nebo fyzických osob získaná od ČBÚ bude uložena u vedoucích trhacích prací, na KOPIS HZS krajů, které zřizují opěrné body a na OPIS MV-GŘ HZS ČR. Pověření zástupci právnických osob nebo podnikajících fyzických osob budou v případě potřeby vyrozuměni příslušným KOPIS, pokud se nalézají v územní působnosti HZS kraje, který zřizuje opěrný bod, nebo OPIS MV-GŘ HZS ČR v ostatních případech.

5 Okruh specifikace sil a prostředků opěrného bodu Morava

Pro splnění podmínek operativní působnosti na celém území ČR a zajištění celého definovaného rozsahu trhacích prací jsou dále specifikovány minimální síly a prostředky.

5.1 Nasazení družstva pro provádění trhacích prací

K realizaci koncepce je v rámci opěrného bodu Morava vyškolen 6 příslušníků HZS ČR s oprávněním střelmistra z celkového cílového počtu 10. Pro provádění trhacích prací v operačním řízení budou nasazována družstva minimálně o velikosti družstva 1+3 ve složení dvou střelmistrů a dvou pomocníků střelmistra.

Pro provádění trhacích prací velkého rozsahu budou vyškoleni max. 2 příslušníci dle požadavku vedoucího trhacích prací HZS ČR po dohodě s MV-GŘ HZS ČR. Počet družstev, personální složení a technické vybavení k provedení trhacích prací určuje příslušný vedoucí trhacích prací s ohledem na jejich charakter a předpokládaný rozsah.

Při výcviku a při zásahové činnosti musí být přítomna nejméně jedna osoba schopna poskytnout odbornou zdravotnickou první pomoc.

Uvedené počty příslušníků s daným oprávněním zohledňují čerpání řádné dovolené, ozdravné pobyty, kurzy atd.

Pro opěrný bod Morava bude ZÚ Hlučín pro provádění trhacích prací poskytovat družstvo ve složení 4x střelmistr, 2x pomocník střelmistra (lezec-potápěč), 1x zdravotník, s ohledem na požadavek vedoucího trhacích prací nebo OPIS GŘ. Do doby plné akceschopnosti uvedeného družstva bude ZÚ Hlučín doplňovat opěrný bod Morava pouze speciální technikou (např. kolový nakladač, jeřáb, UDS, kompresor DK 661) a pomocníky střelmistra.

Mimo nařízenou pohotovost zodpovídá za akceschopnost opěrného bodu vedoucí trhacích prací opěrného bodu, vždy je však třeba zajistit dostupnost minimálně 2 střelmistrů, resp. střelmistra a technického vedoucího odstřelů.

Výjezd opěrného bodu z místa dislokace s ohledem na možnou nařízenou služební resp. pracovní pohotovost je nejpozději do 60 minut od vyrozumění příslušníků o potřebě nasazení.

Plán zajištění trhacích prací zpracovávají vedoucí trhacích prací. V případě nedostupnosti vedoucího trhacích prací, tento určí na dobu své nepřítomnosti zástupce, jehož zastupování neprodleně ohlásí na KOPIS HZS kraje příslušného opěrného bodu a OPIS GŘ.

O povolání družstva pro provedení trhacích prací rozhoduje velitel zásahu v místě zásahu, který svůj požadavek předává KOPIS HZS kraje opěrného bodu nebo OPIS GŘ dle místa mimořádné události.

Prostřednictvím OPIS GŘ nebo KOPIS je vyrozuměn vedoucí trhacích prací opěrného bodu nebo jím určený zástupce.

Střelmistr nebo technický vedoucí odstřelů na místě zásahu služby informuje KOPIS zda jsou síly a prostředky podle prvního odhadu rozsahu požadovaných trhacích prací dostatečné nebo je třeba vyrozumět a povolat další příslušníky příslušného HZS kraje nebo vyžádat součinnost dalších opěrných bodů. Pokud jsou prováděny trhací práce mimo hranice příslušného kraje, kde je zřízen opěrný bod, další koordinaci provádí OPIS GŘ prostřednictvím KOPIS.

Určený příslušník opěrného bodu Morava s požadovanou odbornou kvalifikací se dostaví do skladu Drahanovice ZL Olomouc, při velkém odběru do skladu právnické osoby, k vyzvednutí výbušnin a pomůcek. Odběr je možný denně po celých 24 hodin. OPIS GR požaduje také další síly a prostředky na HZS kraje, ve kterých jsou zřízena družstva pro provádění trhačích prací.

Doprava sil a prostředků je prováděna automobily se zvláštním výstražným světlem modré barvy doplněným zvláštním zvukovým zařízením. Bude-li třeba přepravit výbušniny auty řízenými příslušníky HZS ČR, pak tyto automobily musí být označeny dle směrnice ADR a řidiči vozidla musí být proškoleni pro řízení vozidel dle směrnice ADR. V případě potřeby bude doprava družstva s materiálem zajištěna vrtulníky Policie ČR Letecké služby a výbušniny budou odebrány v nejbližším skladu k místu zásahu. Příslušníci opěrného bodu zajistí odběr výbušnin a pomůcek. Dopravu na místo zásahu zajišťuje OPIS GR ve spolupráci s KOPIS nebo ZÚ Hlučín.

Po zajištění dostatečného množství sil a prostředků budou provedeny trhačí práce potřebného rozsahu v souladu s technologickým postupem nebo technickým projektem odstřelu. Za odborné provedení trhačích prací zodpovídá určený technický vedoucí odstřelů, resp. střelmistr. Technický vedoucí odstřelů má při koordinaci trhačích prací přednost před střelmistrem.

Nespotřebované výbušniny budou vráceny do místa odběru.

5.2 Specifikace technických prostředků

Pomůcky a technické prostředky jsou ve výbavě příslušného družstva pro provádění trhacích prací. Vybavení družstva zajišťuje HZS kraje a ZÚ Hlučín ve spolupráci s MV-GŘ HZS ČR.

Minimální vybavení družstva pro provádění trhacích prací uvádí následující tabulka:

Název materiálu	M.j.	Počet celkem
Bedna na trhaviny	ks	1
Box na nářadí	ks	2
Dalekohled	ks	1
Dvojlinka na cívce / 300m /	ks	1
Izolační páska	ks	5
Chrániče sluchu	ks	8
Kleště kombinované	ks	1
Kleště na odstr. izolace	ks	1
Kleště pákové	ks	1
Kleště s dlouhými čelistmi	ks	1
Kleště štípací	ks	1
Kleště rozbuškové	ks	2
Lopatka polní skládací	ks	1
Megafon	ks	1
Metr svinovací / 5m /	ks	1
Motouz	m	300
Multifunkční nůž	ks	2
Ohmmetr / avomet /	ks	1
Ochranné brýle	ks	4
Páčidlo ruční	ks	1
Pásmo / 50m /	ks	1
Podložka dřevěná	ks	1
Puška na lana	ks	1
Roznětnice elektrická	ks	2
Roznětnice pro neel. roznět	ks	1
Rychlospojka	bal	2
Sekera malá /Fiskars do 600 g/	ks	1
Sekera velká /Fiskars 1400 g/	ks	1
Signální pistole	ks	1
Stopky	ks	1
Vak na přenášení materiálu /35 l/	ks	2
Vázací drát na cívce	m	200
Vytyčovací páska /Hasiči –vstup zakázán /	500m	2
Vrtací kladivo	ks	1
Technická páska strukturovaná – do prašného prostředí	500m	1
Píšťalka	ks	1
Souprava vrtáků a sekáčů vč. spec.vrtáků do ledu	ks	1

Příslušník, který je určen k provádění odstřelu v rámci trhacích prací a záchranným pracím s využitím jeřábu vrtulníku nebo lanové techniky, musí mít v případě nasazení ve vybavení:

- přiléhavý ochranný oděv s dostatečnou ochrannou proti povětrnostním vlivům,
- záchranná plovací vesta,
- záchranný plovák (pokud se předpokládá práce ve vodě),
- pracovní obuv se zpevněným kotníkem a neklouzavou podrážkou,
- ochranná přilba,
- ochranné rukavice prstové,
- zachycovací postroj,
- karabiny – min. 5 kusů,
- slaňovací prostředek,
- zajišťovací smyčka – min. 2 kusy,
- nůž s pevnou čepelí,
- chemická světla červené a zelené barvy – 2 ks + 2ks,
- čelová svítidla.

Družstvo pro provádění trhacích prací musí být dále vybaveno minimálně:

- transportním boxem – 1 ks,
- záchrannou smyčkou dle ČSN EN 1498 – 2 ks,
- nízko průtažnými lany s opláštěným jádrem typu A dle ČSN EN 1891 – 1 ks 100 m a 1 ks 30m,
- lanovou kotevní smyčkou – 4ks,
- nůty, plakety a kladky v počtu á 4 ks,
- vozidlo pro dopravu osob a materiálu hmotnostní kategorie M, resp. UL – terénní podvozek.

5.3 Specifikace výbušnin a pomůcek

Pro splnění podmínek operativní působnosti na celém území ČR s dobou nasazení do 6 hodin od vyžádání družstva a zajištění celého definovaného rozsahu trhacích prací je třeba zajistit možnost odběru provozní zásoby minimálně 100 kg trhavin všech druhů určených a různé konzistence včetně počinových náloží, 500 m bleskovice, 500 m zápalnice, 50 kg černého prachu a 200 ks rozněcovadel různého typu v celkové hodnotě cca 70 tis. Kč. Konkrétní požadavky na druh trhavin a rozněcovadel lze stanovit až po rozpracování jednotlivých technologických postupů. V roce 2010 byl proveden nákup výbušnin a pomůcek prostřednictvím HZS Jihomoravského kraje v celkové hodnotě 50 tisíc Kč.

6 Odborná příprava a nasazení družstva pro trhačí práce

Osnovy a způsob provádění základní a pravidelné odborné přípravy hasičů, kteří budou manipulovat s výbušninami a provádět trhačí práce budou upraveny pokynem generálního ředitele HZS ČR. Odbornou přípravu bude pro opěrný bod organizovat a zajišťovat vedoucí trhačích prací daného opěrného bodu dle osnov a pokynů vydaných MV-GŘ HZS ČR.

6.1 Komise

Zkušební komise pro trhačí práce (dále jen „komise“) je minimálně tříčlenná a je složena minimálně z vedoucích trhačích prací a přizvaných osob působících v systému opěrných bodů pro trhačí práce. Tato komise ověřuje znalosti a dovedností příslušníků před zařazením do družstva pro provádění trhačích prací.

6.2 Specializace střelmistr v rámci HZS ČR

Před zařazením do družstva pro provádění trhačích prací v rámci HZS ČR musí být příslušník držitelem oprávnění střelmistra uděleného místně příslušným OBÚ nebo ČBÚ, splnit požadavky pro specializaci hasič-lezec a složit znalostní a dovednostní zkoušku ze stanovených oblastí před komisí.

Střelmistr zařazený do družstva pro provádění trhačích je povinen k absolvování odborné přípravy v rozsahu předepsané pravidelné odborné přípravy.

6.3 Specializace technický vedoucí odstřelů v rámci HZS ČR

Před zařazením do družstva pro provádění trhačích prací v rámci HZS ČR musí být příslušník držitelem oprávnění technického vedoucího odstřelů uděleného ČBÚ, splnit požadavky pro specializaci pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou a složit znalostní a dovednostní zkoušku ze stanovených oblastí před komisí.

Technický vedoucí odstřelů zařazený do družstva pro provádění trhačích je povinen k absolvování odborné přípravy v rozsahu předepsané pravidelné odborné přípravy.

6.4 Pravidelná odborná příprava

Pravidelná odborná příprava bude probíhat v minimálním rozsahu dle připravených osnov minimálně 4 x 8 hodin/rok a dále nedělitelných 2 x 24 hodin/rok výcviku mimo prostor stanice.

Pravidelná odborná příprava pro trhačí práce v rámci nedělitelných 24 hodin je organizována jako společná odborná příprava družstev pro trhačí práce vytvořených z technických vedoucích odstřelů, střelmistrů a dle potřeby i pomocníků střelmistra z různých opěrných bodů.

Příslušníci zařazení do družstva pro provádění trhačích prací procházejí také pravidelnou odbornou přípravou k seznámení se s prováděním činností na vrtulníku v rozsahu celkem 8 hodin ročně - 4 hodiny praktický letový výcvik a 4 hodiny teoretická část.

Do hodin předepsaných pro pravidelnou odbornou přípravu na trhačí práce se započítávají i hodiny, kdy příslušník prováděl trhačí práce v rámci zásahu, nejvýše však v rozsahu 50% předepsané doby. Pravidelnou odbornou přípravu provádí vedoucí trhačích prací.

Příslušníci zařazení v družstvech pro provádění trhačích prací jsou povolávání k pravidelné odborné přípravě příslušným služebním funkcionářem na základě plánu pravidelné odborné přípravy schválené ředitelem HZS krajů opěrných bodů.

7. Závěr

Převážná část věcných prostředků specifikovaných v základní výbavě družstev pro opěrný bod Morava je v současné době již k dispozici. Proto by prvotní realizace pokynu znamenala pouze minimální náklady. Náklady v řádech stovek tisíc Kč by si vyžádalo případné zřízení opěrného bodu Čechy (vozidlo, výcvik příslušníků, vybavení).

Z krátkodobého hlediska (2010-2012) je třeba zpracovat:

1. pokyn generálního ředitele HZS ČR upravující provádění trhacích prací, technologické postupy, příp. technické projekty, odstřelů - (XII/2010),
2. databázi vedoucích trhacích prací a střelmistrů v rámci HZS ČR - (XII/2010),
3. pokyn generálního ředitele HZS ČR, kterým se stanoví kvalifikační předpoklady pro odbornou způsobilost technického vedoucího odstřelů a střelmistra, podmínky pro zařazení příslušníka s požadovaným oprávněním od ČBÚ do družstva pro provádění trhacích prací, osnovy a rozsah pravidelné odborné přípravy příslušníků zařazených do družstev trhacích prací - (XII/2010),
4. databázi právnických a podnikajících fyzických osob, s nimiž je nebo může v budoucnu být uzavřena dohoda o plánované pomoci v rámci celé ČR ve vztahu k zajištění spolupráce při provádění trhacích prací včetně zaměstnanců ČBÚ s oprávněním střelmistra resp. technického vedoucího odstřelů - (XII/2011),
5. konspekt odborné přípravy věnovaný problematice trhacích prací - (XII/2011),
6. doškolení čtyř příslušníků pro specializaci střelmistra - (XII/2012).

Úkoly ve střednědobém výhledu (po r. 2015)

- V horizontu 5 let od realizace koncepce vyhodnotit potřebu zřízení opěrného bodu Čechy.